

5. Ejtsd [ólbeni]. Némely magyar fordítások a herceg nevét „Alban”-ra rövidítik.
6. Ez arra mutat, hogy Kent és Gloster a király bizalmasai, hiszen tudják titkos tervét.
7. Törvényes fia: Edgar, aki Lear keresztfia.
8. Értsd: Franciaország szőlőkertjei és Burgundia dús hegyi legelői.
9. Hekaté: az ókori mitológiában a sötétség, az alvilág, a hold, a mágia istennője.
10. A sárkány utalás a velszi címerre, mely a régi kelta birodalomból öröklődött.
11. A százfős kíséret a korabeli nézők szemében is mehökkentően nagyinak számított.
12. Bár az öröklés a lányok jogán történik, a tényleges hatalmat a férfiakra, vejeire ruházza.
13. A kis koronát a jelenet elején hozták be, nyilván Cordeliának szánta Lear.
14. Feltűnő, hogy Kent itt és a továbbiakban egyszerűen tegezi Leart, „királynak” vagy „Learnek” szólítja, s nem használja a „felség(ed)” megszólítást.
15. A számok szándékosan zagyvák.
16. A Bohóc természetesen tudja, hogy ez Lear saját ötlete volt.
17. Tarkában: a Bohóc a szokásos tarka bohócruhát viseli.
18. Úgy tesz, mintha lenne mellette valami kis állat. A *Szmulcsika* nevet az angol *Smulkin* mintájára gyártottam. A név közismert volt: egérformába búvó ördögöcskére mondták.
19. Ő már így nevezi Edmundot, akit Cornwall sebtében Gloster grófjává tett.
20. Egy erszényt már adott neki a IV.1-ben.
21. Utalás a gyerekjátéokra. Lear a háta mögött dugja ökleit, jelezve, hogy Gloster válasszon.
22. Képzeltbeli szolgálóihoz beszél.
23. Az is lehet, hogy saját fejéről veszi le a virágkoronát.
24. Ahogyan a kalap is készül: egy formát posztóval bevonnak.
25. Értsd: idősebb nővéreimnek.
26. Értsd: födetlen koponyával, ritkás ősz hajjal.
27. Értsd: van-e párbajsegéde.
28. A szokásjog szerint ismeretlen ellen nem kötelező kiállni: mindkét félnek be kellene mutatkoznia.
29. Értsd: a te halott testedbe.
30. Az eredetiből nem derül ki, hogy valóban kap-e tükröt, s odatartja-e, avagy mindezt csak képzelettel vagy tervezéssel vagy pantomimszerűen eljátssza.

Szvoren Edina

BÍZALOM

Kezdetben csönd volt. Sütött a nap, az biztos. A kerítést néztem, a kopaszra smirglizett csúcsíves léceket. Aztán kikészítettem a magokat egy mázas cserépedénybe. Később a rádió zsinórjával bajlódtam, szentséggel. Az ujjammal próbáltam szétfeszíteni a csomót, amin, mint anyám csomóin általában, alig lehetett fogást találni. Fáj a tegnap smirglizéstől. Nem attól fáj: a krumplireszeléstől. Sütött a nap. Csiklandozott a köldökömbe csordogáló veríték, s mert fürdőruhára vetkőztem, nem volt mi föligya az izzadságot. Nem emlékszem. Talán már sikerült is kibogoznom a vezetéket, és az ujjam hegyét egy pillanatra éppen a számba vettem. Az utcán végigporoszkált a presbitertársam. Biccentett, biccentettem. Abban a hőségben a nyál hűvösebb volt, mint a levegő, és jólesett körbenyalnom az ujjamat, a nyelvemről pedig eszembe jutott egy férfi. Anyám a kamrában motozott.

Beszaladtam a hűvös, sötét házba. Vakon a kinti napsütéstől, elhúztam anyám ágját. Az ágyban hosszan bongtak a rugók. A hosszabbítót fél kézzel rántottam ki a konnek-

torból, mert a jobb kezem fáj a smirglizéstől. Siettem. Anyám a hosszabbító fölösleges métereit fölcsevélte, a tekercest mocskos cipőpertlivel kötötte át, amit apám munkáscipőjéből húzhatott ki. Megpróbáltam kibogozni a cipőfűzőre kötött dupla csomót, türelmetlenül keresgéltem a csomón valami tágulatot. Ha anyám ideges volt, csomót kötött a hálós cekker megnyúlt fülére, az elektromos vezetékekre, a fali szőttes aljára, a nejlon kenyeres zsák szájára, az otthonkájából kilógó cérnaszálakra.

Azután kivitettem a fényre. Fény, az volt az udvaron. Anyám kertnek hívta, pedig nem volt benne egy fűszál sem, mióta apám elment: csak tyúkhúr termett benne, meg homok. Előbb a kisujjammal, később a fogammal próbáltam meglazítani a csomót. A számba vettem azt a mocskot, és sikerült. Az jó, mikor egy szoros csomó végre meglazul. Mégis káromkodtam. Anyám a kamrában motozott, hallottam valami fémtárgy csörömpölését. Magától bomlott ki a kábel, mintha emlékezne a négy évvel ezelőtti alakjára. Kirúgta magát, és nekem már csak be kellett temetnem a forró homokba. A végét bedugtam az ajtókeret melletti külső konnektorba, aztán hoztam a rádiót. Sietnem kellett: a vasboltban vásárolt azúrkék festék máris bőrösödni kezdett. Én feszítettem le a fedelét egy villával.

Két rádióink volt. A nagyobbikon a Kossuth volt beállítva, a konyhain a Petőfi. A rádiók keresógombját celluxszal kellett leragasztanom, hogy anyám el ne tekeresse minduntalan. Ha anyám ideges volt, elállítgatta a csatornákat. Tekergetett és csomókat kötött. Hiába mondtam el, mire való a szögletes hullámsávváltó meg a kerek keresógomb, újra és újra elfelejtette, mint azt is, hogy nincs gyerekem.

A nagyobbik rádiót cipeltem ki a kerítéshez. Előző nap éjszakába nyúlóan smirgliztem a csúcsíves léceket, s aztán a kerítés tövébe pergett festékmorzsalékkal nem tudtam mit kezdeni. Feloldja majd a harmat vagy a szomszéd kutyájának vizelete, mondtam. Anyám úgysem látja. A kábel villás végét a hosszabbítóba dugtam, bekapcsoltam a rádiót. Fogtam a babfejtőszékre készített lószőr pemzlit, amit a kocsmatöltelék sógoromtól kellett kölcsönkérnem, ha nem akartam ott hagyni négyszáz forintot a vasboltban. Leültem a babfejtőszékre, s a számba szórtam egy marék előre meghántolt napraforgómagot. Jó dolog szemenként bontogatni a magot, de fáj a kezem. Pedig finomabb, amit az ember a saját fogával nyit ki. Persze a héjat se lett volna hova köpnöm. Megmarkoltam a pemzlit. Félrehúztam és a vödör falára tapasztottam a festék megbőrösödött felszínét. Éreztem a szagomat. Egy izzadságpatak kikerülte a köldökömet, és lefolyt a bikini vonal fölötti érzékeny területre. Tudtam, hol jár, anélkül, hogy odanéztem volna. Mint mikor a megyeszékhely túlsúfolt villamosán valaki hozzám simult. Fogtam a pemzlit, és az azúrkék festékbe mártottam. Hagytam, hogy megszívja magát nedvességgel.

Súlyt emeltek. Hallottam, ahogy a sportolók a dobogóra ejtik a súlyt, még mielőtt a gép sípolna. Szinte láttam az ólábakat, ahogy lefutnak a pár fokos lépcsőn. Annak idején anyám is látott dolgokat, amiket csak hallhatott. Beszélték, hogy az apám. De talán magától is sejtette. Egy éjjel kimaradt. Beszélték, hogy a hentes lánya. Rágtam. Nem olyan jó, ha az ember egyszerre több napraforgómagot tart a szájában. Ha meg egyenként csipeget a tálból, képtelen festeni. Marokra fogtam a pemzlit, és alulról fölfelé elkezdtem azúrkékre mázolni a kopaszra smirglizett lécet. Az osztályvezető-helyettes azt mondta, hagyjuk úgy, kopaszon, de hát mondott ő mindenfélét. Például átmászik a tyúkhúr, ilyeneket.

Nem figyeltem. Túlságosan elmerültem a festésben. A rádió meg minden hangot elnyomott. Biztos volt kiáltás. Már az első lécbemázolása közben rájöttem, hogy okosabb volna fölülről lefelé haladni. Meleg volt. Fáj a kezem, a bal is, furcsamód. A kis

cseréptálba nyúltam, kivettem pár szem napraforgómagot. Rágtam. Fölhangzott az olimpiai szignál. Borzongtam abban a nagy melegben, mert csiklandozott a köldököm alatti dombra tévedt verítékpatak. Kamaszkorom óta érzékeny, hízékony. Ahogy ültem a kerítés előtt, szétterpesztett lábbal, éreztem saját szagomat. Úgy süttött a nap, mintha – nem tudom. Nagyon meleg volt. Arádió bementa két közvetítés között, hogy a főváros terein ásványvizet osztanak. Eszméletét vesztette egy terhes asszony.

Nem néztem hátra. Ültem a babfejtőszéken, arccal az utca felé, és azúrkek festékekkel mázoltam be a kerítésléceket. Amikor meghallottam a homok jellegzetes roszogását, anyám meztelen lábának neszeit, fölhangosítottam a rádiót. Fölhangosítottam a közlekedési híreket, nehogy megszólítson. Az utcát anyám sem láthatta, hiszen mióta hályog nőtt a szemére, néha a nagypárna huzatát próbálja magára venni hálóing helyett. Mit lehet ilyenkor mondani. Hallottam, hogy kikerüli a betoncsíkot, amit a sógorom kifejezetten az ő útmutatásai alapján öntött éppen a kamra és a nyári konyha közé. Hallottam, hogy megáll. Azóta utálom a sógoromat, hogy a víz alá nyomott.

Nem mentél ma templomba. Kérdezte megütközve. Sóhajtottam, aztán a számba dobtam néhány napraforgószemet. Azzal anyám már másodszor felejtette el, hogy miért mentettem ki magam a presbiteri megbeszélésről. Csütörtök van, mondta. Megvontam a vállam, úgysem látja. Ne vonogasd a vállad, mondta. Megfordultam. Elmondtam újra, hogy a kenusok miatt maradtam itthon, az olimpia miatt. Sóhajtottam. Ahogy lélegzetet vettem a sóhajtáshoz, éreztem a testem súlyos páráját. Szeretem a hőséget. Mintha fölmentene. Anyám persze nem értette, mit mondtam. Mióta nem lát, rosszabbul is hall. Még ez is. Azt meg tudta jegyezni, hogy a magyar ifjúság parkja most már az antiszemita megyés püspök nevét viseli, de a nővérem gyerekéről azt hitte, az enyém. Havonta ismétetem el, üvöltve, hogy nincs férjem, és valószínűleg már nem is lesz soha. Mit lehet mondani. Ha ahhoz beszéltem, aki a párnahuzatot hálóingnek nézi, az sértődött meg, aki tudja, hogy a magyar ifjúság parkja az antiszemita megyés püspöké.

Megfordultam. Meglepődtem, mint a megyeszékhely zöld villamosán. Anyám nagy kupac kukoricacsuhét tartott a kötényében. Nagyokat, zöldeket: az osztályvezető-helyettes földjéről való óriáskukoricákról. A kötényt pedig két kézzel feszítette maga elé, hogy a levelek a homokba ne hulljanak. Akkor jól van. Megyek, csinálók káposztalevest, mondta. Fölhangosítottam a rádiót, mert jöttek a kenusok, és nem szóltam semmit. Hagytam, hadd csináljon káposztalevest csuhéból. Ha figyelmeztetném, sírva fakadna, aztán elfelejtené, miért fakadt sírva.

Ott ólálkodott a belső kerítés mentén az osztályvezető-helyettes kutyája, hívogatták a szűrős szagok. Ha akarja, átbújik a kerítés alatt, amit még apám mért ki rosszul, de csak szaglászott. Néztem, ahogy az állat arca táncol, míg az orr egy helyben marad. A számba hajtottam egy maréknyi magot. Rágtam. Jöttek a kenusok. A versenyzők nevére figyeltem, nem az utcára. Pedig elég feltűnő, ha az utcánkon valaki csütörtök délelőtt végigporoszkál. Hallottam, ahogy a kenusok a rajtgömbbe csúsznak. A hangmérnökök úgy ügyeskedtek, hogy a kenek körül locsogó víz hangját még a szurkolók lármája se nyomja el. A rajtgép pukkanva húzta víz alá a rajtgömböket. Nekirugaszkodtak a kenusok, s olyan csobogás támadt, mint mikor vízibiciklin menekültem a sógorom elől. A verítékpatak túlfolyt a kamaszkorom óta érzékeny területen, és fölitta a fürdőruhám anyaga vagy a fanszórzetem.

Anyám bekapcsolta a konyhai kistrádiót, és dudorászni kezdett. Közelebb hajoltam a hangszóróhoz. Klarinézottak a konyhai kistrádión, s anyám a sorok elé énekelt a szöveget. Káromkodtam. Nem istennel, genitáliákkal. A konyhai rádió klarinétja hango-

sabb volt, mint a kenusok, pedig négy évet vártam rájuk. A riporter is négy évet várt, megtanult a rendező ország nyelvén. Hallottam, hogy anyám kijön a tornácra, kiráz valami rongyot. Aztán hirtelen abbamaradt a verdesés. Csodálkozva mondta: hogy-hogy nem Pesten vagy. Fölemeltem a pemzlit, s anélkül, hogy megfordultam volna, megfenyegettem. Hallgasson. Már is elfelejtette, hogy két perce látott, és a kenusok miatt még a presbiteri megbeszélésről is kimentettem magam. Pedig ha nem vagyok ott, a cigánysoron osztják szét a segélyeket. Magukba tömnek egy-egy főnemesről elnevezett gejl süteményt, és azoknak adják a pénzt, akik már másnap a játékgépbe dobálják. Hogyhogy nem Pesten vagy, ismételte. Olimpia, üvöltöttem! Megráztam a csöpögő lószőr pemzlit, és kedvem lett volna a festékesvödörbe vágni. Fegyelmeztem magam. Meleg volt, a hónom alól mint egy csapból folyt a víz. Jól van, morgott anyám, ne nézz hülyének. A nóta túlharsogta a nagyrádiót, a riporter buzdítását, az evezők csobogását. A mieink a második helyen lapátoltak. Anyám visszakullogott a konyhába, káposztalevest főzni kukoricacsuhéból. Nem látott, nem hallott, s csak arra emlékezett tisztán, ami húsz-harminc évvel ezelőtt történt. Beszéltek, hogy a hentes lánya. Egy éjjel kimaradt az apám, de másnap volt bőr a képén istentiszteletre menni. Beszélgettek, gyülekeztek az emberek a templomdombon. Anyám lekapta lábáról a bordó magas sarkú cipőt, és apám homlokára sújtott. A hentes lánya sikoltott. Kotródj, mondta apámnak anyám, és mire megszülettem, apám nyomai eltűntek a házból, csak a munkáscipőjét felejtette itt. A számba hajítottam pár napraforgómagot, rágtam. A hentes lányának sikoltása hangosabb volt, mint a riporter őrjöngése. Ahogy föltámadt néha a szél, csak még melegebb lett: mintha a kocsmatöltelék sógorom lehelt volna rám. Azt hiszem, cimbalmoztak a konyhai kistrádió, anyám dudorászott. Rángott az osztályvezető-helyettes házőrzőjének az arca. Lángolt a pofacsontom. S akkor.

Fölnéztem: már csak ez hiányzott. Anélkül, hogy köszönt vagy hogy rám nézett volna, a kertkapunk felé tartott a félszemű szomszéd. Mozgott a szája. Nem lehet igaz. Szokás szerint halandzsázott valamit. Az utcánk főút felőli végén lakott a fivérével meg az anyjával. Köszönni csak akkor nem szokott, ha anyám pénztárcájára fáj a foga. Abbahagytam a mázolás. Tudta, melyik nap érkezik a nyugdíj, tudta, hol őrzi anyám a bukszát. És tudta, hogy anyám nagyothall, s még csak lopakodnia sem kell. A kertkaput mindig kívülről nyitja ki. Egyszerűen besétál, az előszobai kredencből kiveszi anyám bukszáját, és pár nap múlva visszadobja a mustársárga postaládába, amit még apám hegesztett a kertkapura, mielőtt megszülettem. Mindig hagy benne egy ötezerest vagy tízezerest, hogy anyám se maradjon pénz nélkül. Anyám pedig minden hónapban elfelejti, ki lopja a pénzt. Mozgott a férfi szája, miközben a kapunk felé vonszolódott. Négy évet vártam erre a napra, s most beállít ez a tolvaj. Folyt rólam a víz. A félszemű fivér örökösen halandzsázott, senki nem értette, mit. Valamit az állatairól, a testvéréről, az anyjáról. Olyan meleg volt, mint – sosem volt még ilyen meleg. A riporter hangjától recsegneni kezdett a hangszóró. Fölhangosítottam a rádiót. Anyám énekelni próbált: a szöveget énekelte, a dallamot szavalta. Futkosott a hideg a hátamon, ha a sorok elé énekelte a szöveget. Káromkodtam, genitáliákkal. Kurva volt a smirglizés, a félszemű fivér, az anyám. Vízbe fordult az egyik kenu, nem mozdultam a babfejtőszékről.

Hallottam, hogy anyám megnyitja a vízcsapot. Az osztályvezető-helyettes óriáskukoricáiról való leveleket a szűrőbe lapogatta, a szűrőt a vékony vízszugár alá tartotta. A vízköves csapból alig folyt a víz, szinte csak csepegett. Anyám fogta a szűrőt, és kézen arra, hogy elátkozza, ha leesik, a mosogató peremére támasztotta. Dudorászott.

Talán ő sem tudta, mit akar a tojásokkal: keresett egy villát, hogy fölverje. Akkor volt utoljára férfival, amikor velem megfogant.

Utolsó reményem is szertefoszlott, amikor a félszemű férfi befordult a kertkapunkhoz. Járt a szája, máris süketelt. Nem értettem, nem akartam érteni. Nem néztem rá, föltettem az ujjamat a levegőbe. Közelebb hajoltam a hangszóróhoz, éreztem, hogy édes pára gőzölög az ölem felől. Anyám fölkiáltott. Lógott a kezemben az ecset, csöpögött belőle az azúrkék festék. Melyik kenu borult vízbe. A félszemű szomszéd a kertkapu kilincsére tette a kezét. Anyám kirentott az ajtón, a tornácra, s azt kiáltozta: a villa. Ki csorbította ki a villát. Nem mondtam, hogy találd ki, s meg se vontam a vállamat, csak belevágtam a lószőr ecsetet a vödörbe, fölemeltem a nagyrádiót, és a fülemhez tartottam. Emberemlékezet óta nem volt ilyen meleg. Átnedvesedett a bugyim, és a térdhajlatomat csiklandozta a veríték. Eszembe jutott a férfi, aki odacsókolt. Nem a mieink borultak vízbe. Nem hittem, hogy szereti a nagylábujjam ízét: a szájába vette, szopogatta. A félszemű fivér nem várta meg, hogy a döntő véget érjen. Lenyomta a kilincset, és kinyitotta a kertkaput. Anyám nem látott a kertkapuig, s csak mondta a magáét a vasboltban vásárolt villáról. Azt kiabálta, amit apámnak is: kotródj. Nem lehet igaz. Fölugrottam, és most már istennel, genitáliákkal káromkodtam. A rádiót fölraktam a vállamra, és alulról átöleltem. A férfi tyúklépésben közeledett a tornácunk felé, mintha félne, hogy elesik. Mozgott a szája, de nem köszönt sem nekem, sem az anyámnak. Már hallottam a süketelését. *Kiskanállal a halakat.* Vállamon a rádióval elébe mentem, a rádió pedig húzta maga után a vezetéket. Kitépődött a homokból a hosszabbító zsinórja. Furcsálltam, hogy nem néz rám a férfi, csak megy. Nem láttam, mi van a jobb kezében, hiszen eltakarta a teste. Kicsit lógott a feje, és araszolt és süketelt. *A szifót gyümölcsénes kanállal a bojtosúszós halat a hápahupás guppit az ikrákkal.* Vártam, hogy most mi lesz, csak álltam. Nem tudtam a rádióra figyelni, mert arra figyeltem, hogy lássák: figyelek. Anyám végre észrevette, hogy a sógorom által öntött betonösvényen vendég közeledik, fölhagyott a litániáival. Csak nézte, mit akar ez itt, s kutatott az emlékei közt, hátha fölismeri. A férfi leffegő, levált talpú cipőben araszolt a konyha felé, s amikor az egyik oszlopnak támaszkodva át akarta lépni a hosszabbító zsinórját, azt kívántam, bár esne el. Nem eresztettem a rádiót, pedig fáj a kezem anyám csomóitól meg a smirglizéstől. Meg a krumplireszeléstől. A férfi szemét a testvére tolt ki, egy vita hevében, mert gyűlölték egymást valamiért. A férfi szemhéját néztem, pedig éppen oda nem akartam nézni, így nem vettem észre, mit tart a kezében. A csurgatott tojásra hasonlító szemgolyót csak félig fedte be az örökösen rángó, pillátlan szemhéj. Amikor megingott, s azt hittem, menten anyámra dől, odaugrottam mégis. *A halakat kanállal cságatta megütöttem.* A bömbölő rádió halkabb volt, mint a férfi hadoválása.

S ahogy mögé ugrottam, hogy megtartsam, ha esne, észrevettem, hogy kést szorongat a kezében. Ő kiáltott, most már hallottam, utólag. Abban a melegben kívül éreztem magam a megszokott dolgok körén, izzadságban úszott a melltartóm alja. Csontnyelű vadászkes volt, amelyet a megyeszékhelyen lehetett csak vásárolni. A pengéről néhány csepp vér hullott a sógoromtól kikönyörgött betonösvényre. Anyám megcsóválta a fejét, és visszabotorkált a konyhába. A Petőfi adón éppen cimbalmoztak. A félszemű fivér megállt, s mintha mutatni akarta volna nekem a hátát. Leraktam a rádiót, közelebb léptem. Szemem összeszűkítve néztem a barna kockás flanelinget. Volt a flaneling egyik négyzetében egy kis hasadás: mint egy résnyire nyitott fogatlan száj. Két kézzel megfogtam a férfi vállát, és még közelebb hajoltam, olyan arccal, azt hiszem, mintha egy székletdarabot vizsgálgatnék. Azt néztem, amit nem akartam látni. A férfi felszisszent.

Anyám verte a tojást a csorba villával. Fáj-e, kérdeztem. Lehet, hogy válaszolt, mert megváltozott a hadarás ritmusa, érteni viszont semmit nem értettem. Vér nem jött a sebből, épp csak a szájszerű hasíték széle volt barnább a környezeténél. A férfi kiejtette kezéből a kést, s az hangosabban koppant a sógorom által öntött betonon, mint ahogyan a cimbalom bugyborékkolt valami záróakkordot. *Forró vízben a hápahunás.* Nincs telefonunk, mondtam. A rádiót a tornácon hagytam, de nem halkítottam le. Észre sem vettem, hogy vége lett a futamnak. Néztem, amit nem akartam látni: a kifolyt szemet. Intettem, hogy kövessen, de ő nem mozdult. *A szájköltő sügér a megtermékenyített ikrák az ebihalak a birkatürelmű márványvitorlás.* Anyám vizet forralt egy fazékban. Akkor átka-roltam a férfit, és próbáltam az előszoba felé vezetni. Alig fértünk át a szűk ajtónyíláson. Az előszobának külön bejárata volt, és sehova nem vezetett, mi mégis előszobának hívtuk – az udvar kert volt, szántó pedig minden fátlan föld. Átléptük az apám trógerségének emléket állító szintkülönbséget, s a férfi közben megállás nélkül halandzsázott. *A kardfarkú szifókat kiskanállal a halaimat gyümölcséses kiskanállal csággatta megütöttem.* Hallottam, hogy anyám elejt valamit, aztán a szilánkokat cirokseprűvel a tűzhely alá söpri. Szentséggelve félrehúzza a fazékfedőt, aztán a megmosott, lecsöpögtetett kukoricacsuhét a fazékba önti. Lenyomtam a férfit a sezlonra. Fogja már be a száját, mondtam. Legalább most, hogy megszúrták. Kezemet a combomra támasztva lehajoltam hozzá, mint egy gyerekhez, s ő a mellem közti völgybe nézett. Most elmegyek telefonálni, mondtam tagoltan. Ő csak bólintott, reszketett a szemhéja, és süketelt tovább. Nem törődve velem, mit lát, mit nem, kinyitottam a kredenc felső ablakát, s a poharak mögé nyúltam. Félrehúztam az utánszínezett mariazeleli képeslapot, kivettem anyám bukszáját, és a rádió vezetékeiben kis híján hasra esve kirohantam az utcára.

Átmásztam az osztályvezető-helyettes örökké kulcsra zárt kertkapuján. Nem futottam így, mióta a sógorom elől menekültem. A sarkamban csaholó házörző a lábszáramra ugrált, míg az ajtóban várahoztam. Csöngettem, pedig az ajtó nyitva volt. A huzat arcomba fújta a színes kis műanyag szalagokat. A kutya megnyalta az Achilles-inamat, s erről eszembe jutott a férfi, akinek megengedtem, hogy a sarkamat harapdálja, ha az neki jó. Idegesen zörgettem az ajtófélfán, aztán beléptem az előszobába. A háziasszony csodálkozva nézett, galuskatésztát szedegetett az ujjközeiből. Nem magyarázkodtam, lihegtem a futástól. Sarkamat csiklandozta a veritékpatak. Fölkaptam a telefont, tárcsáztam a mentők számát. Éreztem, hogy bűdös vagyok. Ha megint előhozakodik a tyúkhúrral, képen törlöm. Fáj az ujjam, ahogy a műanyag tárcsán fúrt lukakba dugtam. Kikérdeztek, ki vagyok, hol vagyok, ki a sérült. Átkapcsoltak, újra el kellett mondanom mindent előlről, mintha kételkedtek volna benne, hogy igazat mondok. Hallottam, hogy az elsötétített nappaliban duruzsol az osztályvezető-helyettes tévéje, a kenudöntő. Azt mondták, fél óra. Azt mondták, baj, hogy alig vérzik. Nagyobb baj, hogy éppen olimpia van, válaszoltam. Zöld fények villóztak. Próbálja a hátára fektetni, tanácsolták. S a rendőrség? Az az ő dolguk. Köszönöm. Kivettem anyám tárcájából egy százast, és a telefonasztalkára raktam. El se búcsúztam az osztályvezető-helyestestől, csak futottam vissza, sarkamban a házörzővel. Akkor futottam utoljára így, amikor még nem volt érzékeny a köldököm alatti terület.

Anyámat a tornácon találtam. Nyögve hajolt le, hogy fölvegyen valamit a földről. A kés volt az. Görbe ujjai közt úgy fogta a csontmarkolatú vadászkést, mint analfabéta sógorom a ceruzát. Elmélyülten, csodálkozva nézegette a vérfoltos pengét, a csontmarkolatú nyelet. Hiába kiabáltam utána, hogy azonnal álljon meg, és tegye le azt az istenverte kést, nem hallotta vagy nem értette. Ment a konyhába. A Kossuth adó pénzt kért

a rákos gyermekeknek. A félszemű fivér még mindig a sezlon szélén gubbasztott, s egykedvűen zsolozsmázta a hülyeségeit. *A hápahupás guppikat az üstben.* Visszatettem anyám bukszáját a kredencbe, a poharak mögé, helyére húztam az ötvenes évekbeli mariazelli képeslapot. Azt mondtam a férfinak, hogy feküdjön a hátára, de meg se mozdult. Mindjárt jönnek, biztattam. A nagyrádió véget nem érőn ismételt alapítványi adószámokat. Föltérdeltem a heverőre, hogy ellenőrizsem a sebet. A vér annyi utánpótlást sem kapott, hogy a pici hasíték széle nedves legyen. Belső vérzés, ahogy mondták. Izzadt kezemet a férfi térdhajlata alá csúsztattam. Úgy nézett rám, mintha csak most venne észre, s egy pillanatra még el is hallgatott, mintha meglepődne. Mint mikor a megyeszékhely villamosán megfordultam. Vannak, akik ha mondani akarnak valamit, el kell hogy hallgassanak. Aztán mégis tovább beszélt. *A szájköltő sügért mind gyümölcsénes kiskanállal.* Éreztem saját szagomat. Hallottam, hogy anyám megnyitja a vízcsapot. A konyhai rádió sporthíreket mondott. Most kezdtem csak igazán izzadni, a hűvös, sötét házban, krumplireszelővel fölsebzett tenyeremet marta a veríték. Térdhajlata alá nyúlva megemeltem a férfi lábát, és igyekeztem kibillenteni az egyensúlyából. Borzongva a befelé vérző seb közelségétől, másik kezemmel óvatosan a hátát tartottam. Hogy volt képes kihúzni a saját hátából, kérdeztem, de nem válaszolt. Iszonyodtam, lüktetett a fültövem alatti mirigy. Hagyta, hogy hanyatt döntsem, s közben egyfolytában, szünet nélkül beszélt. Nem kellett rá külön odafigyelnie, hogy elengedje magát. Izzadtam, s a bőrömnök romlott olajbogyósága volt. Az jó, ha valaki a tenyeredre nehezedik, mintha bízna benned. Hagyja magát. Jó, ha az embernek olajbogyósága van. Kezdett hangja lenni a férfi lélegzetvételének, szörcsögött a torka vagy a tüdeje. *A kardfarkú szifókat kiskanállal a halaimat gyümölcsénes kiskanállal cságotta megütöttem visszaszúrt.* Legfeljebb fél óra, mondtam, de közben azt reméltem, hogy már csak tizenöt perc, és hallgathatom az olimpiát. A sezlon mellé húztam egy széket, és leültem, hogy ne legyen egyedül. A férfi ép szeme a plafont nézte, rossz szemén rángott a pillátlan bőrdarab. Fájós tenyeremen ott volt még a teste súlya. Ráraktam a gesztikuláló kezére, hogy megnyugodjon.

Anyám egyszer csak megjelent az előszoba ajtajában. Megfeledkezett a főni föltett kukoricacsuhéről, a kicsorbult villáról meg a vadászkeszről. Határozott léptekkel a sezlonhoz sietett, és lehúzta a férfi cipőjét, előbb az egyiket, aztán a másikat. Mi ütött belé. Vörös volt az arca, mintha gutaütés kerülgetné. A leffegő talpú ocsmányságokat olyan erővel hajította a kredenc melletti kézimunkakosárba, hogy szanaszét gurultak belőle a fonalak. A férfi nem zavartatta magát, kissé már hörögve mondta a mondókáját. *A kardfarkú szifókat cságotta csakazértis a szájköltő sügért gyümölcsénes kanállal volt mersze az üstbe kanállal a bölcsőszájú a bojtosúszójú a terhes hápahupás guppit a szemem láttára százfokos vízben az üstben a halaimat élve megsózta mind megvacsorálta.* A férfi nem figyelt anyámra, anyám sem figyelt őrá. Megtaníthatnád a szeretődnek, hogy az ágyon nem cipőben dögünk, kiabálta anyám, aztán sarkon fordult. A nagyrádió fölkonferálták a következő döntőt. A félszemű csak mondta tovább, hogy *fölforralta a bölcsőszájú a hápahupás hasú terhes guppit megsózta megette késsel villával szalvétával megütöttem visszaszúrt csapanólag a halaim üvöltöttem te szemét a vadászkeszt vágta belém,* de én elvesztettem az önuralmam, hátrarúgtam a széket, és vakon a dühtől anyám után szaladtam. Átléptem a szintkülönbséget, a rádió összevissza kanyargó vezetéket, és káromkodtam, isten genitáliáival. Közel álltam ahhoz, hogy kiszámíthatatlan legyek. Nem láttam mást, csak a kerítés recehártyámra égett csúcsíves léceit, a templomdombot, az apám szekrényünkben felejtett cipőjét, csomókat kábelen, cipőfűzőn, fali szóttesen.

Anyám talán már arról is megfeledkezett, amit az imént mondott. Állt a mosogatónál, és éppen a vadászkés pengéjéről sikálta a vért a vasboltban vásárolt mosogatószerrel. Úgy megmarkoltam a karját, hogy nekem is fájt. Teszed le, sziszegtem. Hiába próbálta kiszabadítani magát, nem eresztettem. Úgy ficánkolt a kezem közt, mint én a sógorom tenyere alatt. Ha mindkét kezem szabad, talán meg is ütöm. Olyan meleg volt, nem tudom. Talán csak nem bírtam a pofonhoz lendületet venni. Patakozott a hónom alól a víz. De valamit muszáj volt csinálnom, s szabad kezemmel akkorát sóztam a rádióra, hogy kihúzódott a konnektorból, leesett az asztalról. Anyám megfordult, amennyire tudott. Sárszínű szemével az arcomba nézett, de a kést nem eresztette. Lobogva forrt a kukoricacsuhé vize, egyhangúan, föl-fölhördülve dűnnyögött a félszemű szomszéd, koppant a megyeszékhelyen kapható vadászkés a mosogató alján. Már hallottam a szirénázást, a vérben fuldokló hörgők szörcsögését. Elengedtem anyám karját.

Nem bírtam anyámra nézni, de hallottam, hogy szipog. Fölemelte a fazékfödőt, megnézte, mit tett föl föni, pedig nem mondtam semmit. Mint mikor megfordultam a megyeszékhely túlsúfolt villamosán, és láttam, hogy aki a fenekemet markolássza, nő. Akkor sem mondtam semmit. Kivettem a mosogatóból a kést. A Kossuthon megintették a vízbe csobbanó győzteseket, a vesztesek kenuja a stég oldalának verődött. Koppantak az evezők. Sóhajtottam. A vadászkést elraktam az egyik fiókba. Anyám arca párás lett a csuhéleves gőzétől, s most a kötényében törölte meg. Sóhajtott ő is. Kinéztem az utcára. A nagyrádió a himnuszunkat játszották, mint valami indulót. Remegett anyám keze, ahogy a csuhéleves alatt elzárta a gázt, piros volt az arca. Lihegtünk.

Mikor meghallottam a szirénát, már nem szólt. Három piros mellényes mentős állt tétozva a nyitva felejtett kertkapu előtt, és nézett befelé. Kiálltam a tornácra, magamra kaptam egy kendőt. Kikapcsoltam a nagyrádiót, csönd volt. Anyám utánam jött, és értetlenkedve pislogott az idegenekre. Megfeledkezett róla, hogy az imént összevesztünk, így pedig föl nem foghatta, mitől olyan izgatott. Miért ég az arca. Az előszoba és a nyári konyha közti beszögellésbe terelgettem, hogy ne legyen útban. Összefogtam magamon a kendőt, a mentősöket az előszobába vezettem. A félszemű fivér most is hadovált, de halkabban, el-elfulladva. Félreálltam, hogy mindhárman a szűk előszobába férjenek. Egykedvűen kérdezték a férfit. *Birkatiürelmű bojtosúszójú megvacsorálta megszúrt.* Mit beszél, kérdezte anyám, és megpróbált a vállam fölött az előszobába lesni. Ki beszél? S a tenyerem még emlékezett a ránehezülő lapocka súlyára. Mit lehet mondani. Aztán hordágyra rakták a szomszédunkat, és kitolták az utcára a sógorom által öntött betonösvényen, amit anyám akkor is kikerült, ha cipő volt a lábán. A hordágy egyik kereke újra és újra lecsúszott a túlságosan keskeny betonösvényről. Utánuk szaladtam, kezemben a leffegő talpú ocsmányságokkal. S a férfi még akkor is beszélt.

A mentőautó oszlan nem akaró porfelhőt kavart, a dobhártyám nehezen felejtette a sziréna hangját. A veritékemtől súlyos kendőt ledobtam a tornácra. Nem szóltam anyámhoz. Acsönd mutatta meg, hogy eddig nem volt csönd. Ittam pár korty vizet. Visszacipeltem a nagyrádiót a kerítéshez, és leültem a babfejtőszékre. A festék megbőrösödött. Kihalásztam a vödörből az ecsetet, letörölgettem a nyelét, belemarkoltam az előre meghántolt napraforgómagba, és folytattam a festést. Fölhangosítottam a rádiót, rágtam. Egy ezüst, egy arany. Vártam a rendőröket. Már nem fájt a kezem. Fölülről lefelé mázoltam azúr-kékre a csúcsíves kerítésléceket. Mosolyt erőltettem az arcomra, amikor lakkcipőben, csipkegalléros fehér blúzban elvonult előttem a presbitertársam, aki a bosszantásomra erre járt haza, kerülővel. Megint lesz mit a játékgépbe dobálni. Láttam a gúnyos mosolyt a bajuszkája alatt, s eszembe jutott a férfi, aki azt szerette, amit én nem: a lábamat.

Aztán, éppen mert lehetetlennek tartottam, valami szöveget ütött a fejembe. Képtelenség, csóváltam a fejem, de azért fölálltam. Ahhoz sem volt türelmem, hogy az ecsetet letegyem. Lehetetlen, mint hogy nő fogdossa a fenekem a megyeszékhely zöld villamosán. Lángolt a pofacsontom, szaporábban vert a szívem. Siettemben lecsúszott lábamról a papucs, hagytam ott, ahol van. Izzadt lábamra homok tapadt. Átléptem a hosszabbítót, átléptem apám emlékművét, a küszöböt, föl nem fogva, mit látok, átléptem a földön fekvő mariazei képeslapot, belebotlottam a szétgurult fonalgombolyagokba, káprázó szemmel kinyitottam a kredenc felső ablakát, lerúgtam lábamról a másik papucsot, és a szétlökdösött poharak mögött anyám tárcájának a hült helyét tapogattam. Lehetetlen. Azúrkék cseppek hullottak az előszoba kővére. Kezembe fogtam a fakult képeslapot, lehetetlen. Tenyerem még emlékezett a sérült lapocka súlyára. Néztem, amit nem akartam látni, a rajzszeg körül beszakadt viaszosvásznat, a fogpiszkáló fölborult üvegcséjét. Káromkodtam, isten, apám és egy ló genitáliáival. Képtelenség, hogy megint ellopta. S akkor anyám fölkiáltott, hogy kész a káposztaleves. Már gerelyt hajítottak, és csak az hallatszott, ami már abbamaradt.

Balogh Attila

ÖN-EPOSZ

Belázasodtál, fiam,
többet ne gyere temetésre,
Isten minden temetésen ott guggol,
és mások halálával üzeni
a te halálodat,

bátyád, amikor összeesett,
s tenyere medréből kigördült az élet,
mint a füvek közt elgurított narancs,
Isten az ő fülébe suttozott,
mégis te hallgatóztál,
lapulsz
idegen
ablaküvegekhez,
hogy mások életéből kilesd
azt ami a tiéd,
de egyszer
megcsattan az üveg,
és szilánkjából összeraknod
a tengert,
a várost,
szerelmeidet,
már nem tudod soha.